Webinář „Informační podpora pro zemědělce v rámci implementace směrnice Rady 91/676/EC (nitrátová směrnice) v České republice“, 4. 4. 2023

Požadavky na skladování, používání a evidenci hnojiv

Lada Kozlovská
Výzkumný ústav rostlinné výroby, v.v.i.
Praha-Ruzyně

tel. 733 375 632, kozlovska@vurv.cz
tel. 603 520 684, klir@vurv.cz
www.vurv.cz
www.nitrat.cz

Zákon o hnojivech (č. 156/1998 Sb.)
Nitrátová směrnice v ČR – nař. vlády č. 262/2012 Sb., o vymezení zranitelných oblastí a akčním programu

Zákon o hnojivech – platnost obecně v rámci celé ČR

*Zákon o vodách – **nakládání se závadnými látkami** – platnost obecně v rámci celé ČR*

Nitrátová směrnice – platnost ve zranitelných oblastech

NV č. 262/2012 Sb. = prováděcí předpis k § 33 vodního zákona

(implementace směrnice Rady 91/676/EHS ze dne 12. prosince 1991 o ochraně vod před znečištěním dusičnany ze zemědělských zdrojů)

- novela v roce 2020, pod č. 277/2020 Sb. *(účinnost změn od 1. 7. 2020)*
  - **4. revize zranitelných oblastí** (ZOD)
  - **5. akční program** (na období 2020–2024)
- všechny informace jsou na **www.nitrat.cz**
- informace k DPB na **Portálu farmáře** (PF)

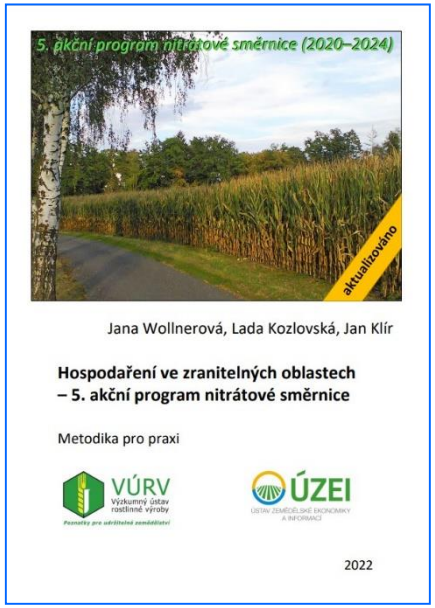

Působnost nařízení vlády č. 262/2012 Sb.

- **Opatření akčního programu NS (cca 20 bodů):**
  - konkrétní opatření – jen na DPB zařazených do ZOD *(ZOD = ano)*
  - výjimky – platí pro celý závod, i když je v ZOD jen částečně
    - limit 170 kg organického dusíku živočišného původu (v kg celkového N/ha, v průměru celého závodu)
    - sklady pro statková hnojiva (min. na šestiměsíční produkci)
    - bilance dusíku za závod (v kg N/ha, v průměru celého závodu)
- **Vybrané požadavky z NS (8 bodů) jsou součástí kontroly podmíněnosti v ZOD (PPH 2 - povinné požadavky na hospodaření)**
- **Některé požadavky NS (5 bodů) byly převzaty do „Minimálních požadavků na používání hnojiv“ jako podmínka pro Ekoplatbu, AEKO a EZ**
- **Ochranný pás u vody převzat do DZES 4**
- **Limity N převzaty do OTP a IPZ AEKO**
- **Některé schválené režimy hospodaření v OPVZ přikazují dodržování pravidel NV č. 262/2012 Sb. i mimo ZOD!**

Povinné požadavky na hospodaření 2

2.1.	Dodržování období zákazu hnojení	§ 6 nařízení vlády č. 262/2012 Sb.
2.2.	Dodržování limitů hnojení plodin	§ 7 odst. 1 a příloha č. 3 k nařízení vlády č. 262/2012 Sb.
2.3.	Dodržení maximálního limitu 170 kg N/hektar/ hospodářský rok, který se uzavře v kalendářním roce podání jednotné žádosti v použitých organických, organominerálních a statkových hnojivech v průměru zemědělského podniku	§ 8 nařízení vlády č. 262/2012 Sb.
2.4.	Dodržování podmínek pro skladování dusíkatých hnojivých látek ve zranitelných oblastech, zajištění skladování v průběhu nejdelšího vyžadovaného období zákazu	§ 9 odst. 1 a 2 nařízení vlády č. 262/2012 Sb.
2.5.	Dodržení zákazu pěstování erozně nebezpečných plodin na pozemcích s vysokou sklonitostí	§ 11 odst. 1 nařízení vlády č. 262/2012 Sb.
2.6.	Dodržení podmínek pro ochranné pásy nehnojené půdy podél útvaru povrchových vod	§ 12 odst. 1 nařízení vlády č. 262/2012 Sb.
2.7.	Dodržení zákazu používání dusíkatých hnojivých látek na půdu zaplavenou, přesycenou vodou, promrzlou nebo pokrytou sněhem	§ 7 odst. 12 nařízení vlády č. 262/2012 Sb.
2.8.	Dodržení kvalitativních požadavků na skladovací prostory pro statková hnojiva z hlediska ochrany vod	§ 9 odst. 1 a 2 nařízení vlády č. 262/2012 Sb. a § 39 odst. 4) písm. b) a c) zákona č. 254/2001 Sb.

Minimální požadavky pro použití hnojiv

Dodržení zákazu použití dusíkatých hnojivých látek v období zákazu hnojení	§ 6 nařízení vlády č. 262/2012 Sb.
Dodržení zákazu pěstování erozně nebezpečných plodin kukuřice, brambory, cukrovka, řepa krmná, bob polní, sója, slunečnice nebo čirok na pozemcích se sklonitostí převyšující 7°, jejichž jakákoliv část se nachází ve vzdálenosti menší než 25 m od útvaru povrchových vod	§ 11 odst. 1 nařízení vlády č. 262/2012 Sb., ve znění pozdějších předpisů,
Dodržení zákazu používání na zemědělských pozemcích dusíkatých hnojivých látek na půdu zaplavenou, přesycenou vodou, promrzlou nebo pokrytou sněhem	§ 7 odst. 12 nařízení vlády č. 262/2012 Sb., ve znění pozdějších předpisů,
rovnoměrné pokrytí pozemku při hnojení	§ 7 odst. 14 nařízení vlády č. 262/2012 Sb., ve znění pozdějších předpisů,
dodržení zákazu použití dusíkatých hnojivých látek na zemědělských pozemcích s ornou půdou se sklonitostí převyšující 10° nebo na zemědělských pozemcích s trvalým travním porostem se sklonitostí převyšující 12°, s výjimkou tuhých statkových hnojiv a tuhých organických hnojiv, v případě orné půdy bez porostu zapravených do 24 hodin po jejich použití	podle § 11 odst. 2 nařízení vlády č. 262/2012 Sb., ve znění pozdějších předpisů, a

Společné obecně platné požadavky

Evidence hnojení a výnosů

Vedení evidence hnojení a výnosů

- **Povinnost vést evidenci o**
  - **hnojivech, pomocných půdních látkách, rostlinných biostimulantech a substrátech** použitých na zemědělské půdě a lesních pozemcích
    (tato povinnost se nevztahuje na evidenci hnojení vedlejšími rostlinnými produkty, s výjimkou slámy, ale pro jiné účely, např. pro ekoplatbu je to potřeba)
  - **upravených kalech a sedimentech** použitých na zemědělské půdě a
  - **výnosu sklizeného hlavního a vedlejšího produktu,** s výjimkou trvalých travních porostů podle evidence využití půdy podle uživatelských vztahů
    (pro účely jiných předpisů je to ale potřeba, např. pro bilanci N podle nitrátové směrnice)
    (účinnost od 1. 1. 2022)
- Povinnost vést evidencí elektronickou formou pro zemědělské podnikatele hospodařící na výměře větší než 20 ha ***(účinnost od 1. 1. 2022).***
- **Uchování** evidencí **nejméně 7 let,** záznam o použití hnojiva **do 1 měsíce**
- Zemědělští podnikatelé, kteří jsou povinni vést evidenci v elektronické podobě (nad 20 ha), ji **předají prostřednictvím elektronické aplikace přístupné na internetových stránkách Mze (2023 do konce března, další roky do konce února).**
- Očekává se novela – povinnost pro podniky nad 200 ha zůstává /posun pro podniky nad 100 ha (od 2025) a 20 ha (od 2026)/

Vedení evidence hnojení a výnosů

Základní požadavky na evidence stanoví vyhláška č. 377/2013 Sb.

- Obsah evidence – stanoven v příloze vyhlášky (neúplný výčet – identifikační údaje, **název plodiny**, druh, odrůda, užitkový směr, **datum výsevu nebo sadby, datum sklizně, plocha pěstované plodiny, průměrný výnos plodiny, druh hlavního produktu**, datum použití hnojiva nebo datum zahájení pastvy, datum zapravení hnojiva nebo datum ukončení pastvy, přepočet na živiny).
- Obsah živin ve statkových a organických hnojivech – výsledky rozborů obsahu živin nebo normativy podle vyhlášky č. 377/2013 Sb.
- Povinnost evidence hnojení **se nevztahuje na vedlejší produkty vznikající** při pěstování kulturních rostlin, s výjimkou **slámy** (bez uvedení množství hmoty a živin). Povinnost se ale vztahuje na použití hlavních produktů ke hnojení (zelené hnojení – meziplodiny, tráva, …). *Doporučuje se však evidovat zapravení/mulčování všech skliditelných rostlinných zbytků – kontrola dotačních podmínek (půdoochranné technologie, udržitelné hospodaření s organickou hmotou v půdě).*
- Pomocné půdní látky, rostlinné biostimulanty nebo substráty se do evidence zaznamenávají bez uvedení množství živin.

Možnosti vedení elektronické evidence hnojení, plodin a výnosů

- **Elektronické aplikace**
  - **Portál farmáře** (EPH)
  - **Komerční systémy** (AG Info, GC ÚPRAVY, ...)
- **Formát Excel** (vytvořen na žádost zemědělců)

Všechny způsoby evidence musí být vybaveny jednotným obsahem a formátem předávaných dat a napojeny na jednotné číselníky plodin, produktů, užitkových směrů, hnojiv:

https://eagri.cz/ssl/nosso-app/DataKeStazeni

Součástí předávaných dat evidence je i evidence pěstovaných plodin a výnosů sklizených produktů.

Jaké dotační podmínky se budou z evidence hnojení ověřovat:

- Výpočet bilance OH pro ekoplatbu (plocha pěstovaných meziplodin, zapravené slámy, chrástu a zeleného hnojení, množství použitých statkových a org. hnojiv)
- Délka pěstování meziplodiny na pozemku (DZES 7a, neprodukční plocha)
- Limity k plodinám, období zákazu hnojení

Použití a evidence statkových hnojiv rostlinného původu

- **Skliditelné rostlinné zbytky** (hnojiva jsou v číselníku)
- **Zapisují se bez uvedení množství a živin** (příp. se uvedou nuly)
- **Datum zapravení** (ale není povinnost zapravit, lze nechat jako mulč)

Hlavní rostlinné produkty

- **Zelené hnojení** (meziplodina, příp. i hlavní plodina – peluška, směsky)
- **Tráva** (kultury T, G, příp. R)
- **Poslední obrost víceletých pícnin**
- **Nesklizená hlavní plodina** (např. neprodaná zelenina)
- **Zelená hmota na úhoru** (kultura U)

Vedlejší rostlinné produkty

- **Sláma z obilnin, olejnin a luskovin**
- **Sláma ostatních plodin pěstovaných na zrno nebo semeno** (kmín)
- **Rostlinný zbytek po sklizni jetelovin/trav na semeno**
- **Chrást**
- **Nať**
- **Rostlinný zbytek po sklizni chmele** (kultura C)

Skladování hnojiv

Skladování hnojiv, pomocných půdních látek, rostlinných biostimulantů nebo substrátů

Základní povinnosti dle zákona o hnojivech (§ 8)

1. Uskladnit odděleně.
2. Označit čitelným způsobem.
3. Zajistit, že nedojde k mísení s jinými látkami.

Neplatí pro statková hnojiva a organická hnojiva vyrobená zemědělským podnikatelem pro vlastní potřebu (kompost, digestát, …)

4. Vést dokladovou evidenci o příjmu, výdeji a skladovaném množství.

Platí pro všechna hnojiva (včetně statkových), pomocné půdní látky, rostlinné biostimulanty a substráty

Uložení tuhých statkových hnojiv na zemědělské půdě

Obecně: pouze způsobem, který neohrozí životní prostředí a na místech schválených v havarijním plánu

Mimo ZOD: max. 24 měsíců, opakování nejdříve po 3 letech každoročního pěstování plodin

V ZOD: max. 12 měsíců **(při meziskladování – max. 9 měsíců)**, opakování nejdříve po 4 letech **každoročního pěstování plodin**

- **hnůj skotu, prasat, drůbeže** může být uložen na zemědělské půdě až po tříměsíčním skladování na hnojišti
- **meziskladování se nevyžaduje** pro:
  - hnůj z hluboké podestýlky, který se shromažďoval ve stáji nejméně 3 týdny
  - hnůj skotu ze stelivových provozů bez produkce močůvky, při **průměrné** denní spotřebě steliva nad 6 kg/DJ **(nebo jeho následném doplnění)**
  - statková hnojiva od jiných druhů zvířat (koně, ovce, kozy)

Výběr míst vhodných k uložení statkových hnojiv, kompostu a separátu digestátu na zemědělské půdě v ZOD

- **dostatečná vzdálenost od útvarů povrchových vod** (min. 50 m, min. 100 m při sklonitosti pozemku nad 5°)
- **mimo půdy meliorované, erozně ohrožené, písčité, s velmi propustným podložím nebo zamokřené** *(mapa v LPIS)*
- **řádné ošetřování skládky** (netýká se kompostu):
  - zabránění přítoku povrchové vody a odtoku hnojůvky *(záchytné brázdy, přihrnutí zeminy, přidání slámy apod.)*
  - péče o celkový vzhled skládky statkových hnojiv (minimální výše 1,7 m, max. šířka 20 m, orientace delší stranou po spádnici)

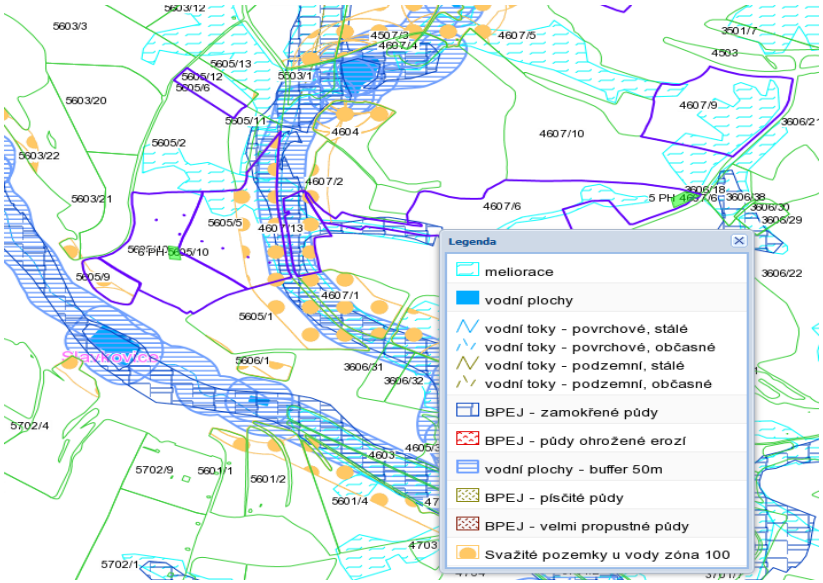

Provozování příkrmiště

Definice příkrmiště dle zákona o hnojivech: část hospodářství na zemědělské půdě pod širým nebem, kde kromě pastvy dochází i k další chovatelské péči, zejména přikrmování, s větším soustředěním hospodářských zvířat na plochu než při pastvě.

- Příkrmiště je možné provozovat, pokud je
  - vzdáleno nejméně 50 m od útvaru povrchových vod nebo na zemědělských pozemcích se sklonitostí vyšší než 5 stupňů nejméně 100 m od útvaru povrchových vod a
  - nejméně jednou ročně v období od 1. února do 30. dubna provedeno odstranění výkalů, steliva a zbytků krmiv.

Vzhledem k tomu, že při provozu příkrmiště vznikají tzv. závadné látky, a jedná se tak o potenciální zdroj znečištění vod, měla by být místa příkrmišť schválená v havarijním plánu (dle § 39 vodního zákona).

Povinné požadavky na hospodaření 1

1.1.	Dodržování podmínek povolení pro nakládání s povrchovými nebo podzemními vodami	§ 8 odst. 1 písm. a), bod 1 a písm. b) bod 1 zákona č. 254/2001 Sb.
1.2.	Dodržování podmínek povolení pro vypouštění odpadních vod s obsahem fosforečnanů do povrchových a podzemních vod	§ 8 odst. 1, písm. c) a § 38 zákona č. 254/2001 Sb.
1.3.	Dodržování pravidel ochrany povrchových a podzemních vod a životního prostředí při zacházení a manipulaci se závadnými látkami, pokud jde o povinné omezování difúzních zdrojů znečištění fosforečnany	§ 39 odst. 1 a odst. 2 zákona č. 254/2001 Sb.
1.4.	Dodržování podmínek zacházení se závadnými látkami obsahujícími fosforečnany a jejich uložení na zemědělské půdě podle zákona o hnojivech	§ 8 odst. 4 a 5 a § 9 odst. 1 a 2 písm. d) zákona č. 156/1998 Sb. a § 6 odst. 5 vyhlášky č. 377/2013 Sb.
1.5.	Dodržování podmínek nakládání s upravenými kaly a jejich uložení na zemědělské půdě	§ 9 odst. 3 zákona č. 156/1998 Sb. a § 69 odst. 3 zákona č. 541/2020 Sb. a § 58, § 59 vyhlášky č. 273/2021 Sb.
1.6.	Dodržování kvalitativních požadavků na skladovací prostory pro závadné látky obsahující fosforečnany z hlediska ochrany vod	§ 8 odst. 2 a 4 zákona č. 156/1998 Sb., § 4 odst. 1, § 5 odst. 1 a 2, § 6 odst. 1 a 2 vyhlášky č. 377/2013 Sb.
1.7.	Dodržování podmínek pro skladování upravených kalů ve skladech	§ 58 odst. 1 písm. a), b) a d) a § 58 odst. 2 písm. a) vyhlášky č. 273/2021 Sb.
1.8.	Dodržování podmínek pro skladování závadných látek obsahujících fosforečnany	§ 39 odst. 4 písm. c) zákona č. 254/2001 Sb.
1.9.	Provádění zkoušky těsnosti potrubí a nádrží určených pro skladování závadných látek obsahujících fosforečnany	§ 39 odst. 4 písm. d) zákona č. 254/2001 Sb.
1.10.	Dodržování kontrolního systému pro zjišťování úniku skladovaných závadných látek obsahujících fosforečnany	§ 39 odst. 4 písm. e) zákona č. 254/2001 Sb.

Používání hnojiv

Používání hnojiv, pomocných půdních látek, rostlinných biostimulantů, substrátů – obecné požadavky

- **Rovnoměrné hnojení** – neplatí v případě diferencovaného hnojení a vynechávání ochranných pásů (§ 9 zákona o hnojivech) **(kontrola v rámci Minimálních požadavků na používání hnojiv)**
- **Zamezení poškození půdy** – vnosu **rizikových prvků**
  limity stanovené ve vyhlášce č. 474/2000 Sb., o stanovení požadavků na hnojiva, omezení dávek hnojiv, z důvodů „předběžné opatrnosti“ stanoví § 7 odst. 8 vyhlášky č. 377/2013 Sb., o skladování a způsobů používání hnojiv:
  - maximální aplikační dávka organických a statkových hnojiv se sušinou nad 13 % je 20 tun sušiny/ha v průběhu 3 let *(= cca 90 t/ha hnoje)*
  - maximální aplikační dávka organických a statkových hnojiv se sušinou nejvýše 13 % je 10 tun sušiny/ha v průběhu 3 let *(= cca 150 t/ha kejdy, digestátu)*
- **Zákaz používání** (§ 9 zákona o hnojivech), pokud je půda:
  - **zaplavená, přesycená vodou,**
  - **pokrytá vrstvou sněhu vyšší než 5 cm, nebo**
  - **promrzlá tak, že povrch půdy do hloubky 5 cm přes den nerozmrzá**

Ve zranitelných oblastech (ZOD), AEKO, EZ přísnější požadavky **(kontrola v rámci PPH2 a Minimálních požadavků na používání hnojiv)**

Používání hnojiv, pomocných půdních látek, rostlinných biostimulantů, substrátů – obecné požadavky

Zapravení hnojiv do půdy

- **Tekutá statková, kapalná organická hnojiva a technologické vody** aplikované na povrch orné půdy zapracovat do půdy **do 24 hodin** (v případě hnojiv pocházejících ze zařízení podle zákona o integrované prevenci nejpozději do 12 hodin),

s výjimkou

  - **řádkového přihnojování porostů hadicovými aplikátory a**
  - **hnojení travních, jetelovinotravních a jetelovinových porostů v období nejméně 1 měsíc před sklizní.**

- **Tuhá statková a tuhá organická hnojiva** aplikovaná na povrch orné půdy zapracovat do půdy **do 48 hodin;** to neplatí pro vedlejší či hlavní produkty vzniklé při pěstování kulturních rostlin.

*POZOR: **V ZOD** na pozemcích s ornou půdou bez porostu se sklonitostí **nad 10 stupňů je podmínka zpřísněna na 24 hodin od aplikace**!*

Používání hnojiv, pomocných půdních látek, rostlinných biostimulantů, substrátů – obecné požadavky

- **Močovina** jako hnojivo smí být aplikována pouze v případě, je-li do ní přidán inhibitor ureázy způsobem a v dávce uvedených v jejím označení. **To neplatí, je-li okamžitě zapravena do půdy nebo aplikována v roztoku** (účinnost požadavku od 1. 7. 2022)
- Požadavek se nevztahuje na:
  - jiná hnojiva než „čistou“ močovinu (DAM, …)
  - močovinu např. se sírou (např. 6 % S)
  - směsi hnojiv (blendy)
- Dodat inhibitor ureázy k močovině lze i „na dvoře“ (ne po aplikaci!):
  - mořička osiva apod.
  - aplikace inhibitoru (postupem dle etikety) do šneku při plnění rozmetadla

Další dotační podmínky
x
Nitrátová směrnice

Ochranné pásy u vody

NS

- Ochranný nehnojený pás 3 m od břehové čáry + ochranný pás 25 m na pozemcích nad 7° bez hnojení tekutými HRUD. Nevztahuje se na pastvu ani slámu.

DZES 4

- Zřizování ochranných pásů podél vodních toků
  – bez hnojení a chemie 3 m + 25 m na DPB nad 7° (hodnoceno od břehové čáry)

Ekoplatba – kultura R

- **Ochranné pásy podél vodních toků na kultuře R**
- Jen kolem útvarů stálých povrchových vod (plná modrá čára v LPIS)
- Vyčlenění min. 6 m ochranného travního pásu dovnitř podél hranice DPB (prémiová ekoplatba min.12 m) – vyznačeno v LPIS jako PKVZ/PKVP
- Založení porostu (trávy čeledi lipnicovité (ne obilniny), jeteloviny max. 10 %) do 1. 6. do 31. 10. (kontrolní období neprodukce 1. 6. - 15. 7.), seč s odklizem nebo mulčování do 31. 8. , bez hnojení a POR
- Výjimka pro rok 2023 na ozimy a jařiny označené v JŽ – zaseté do 31. 3.
- Výjimky obecně: závazky AEKO biopásy a ochrana čejky a zatravňování o.p.

MOŽNOST ZAČLENĚNÍ OCHRANNÝCH PÁSŮ DO NEPRODUKČNÍ PLOCHY *(DZES 8 + Celofaremní ekoplatba)* ***Způsobilá max. šíře 30 m***

90 % každého pásu musí mít na sobě deklarovánu plochu ochranného pásu

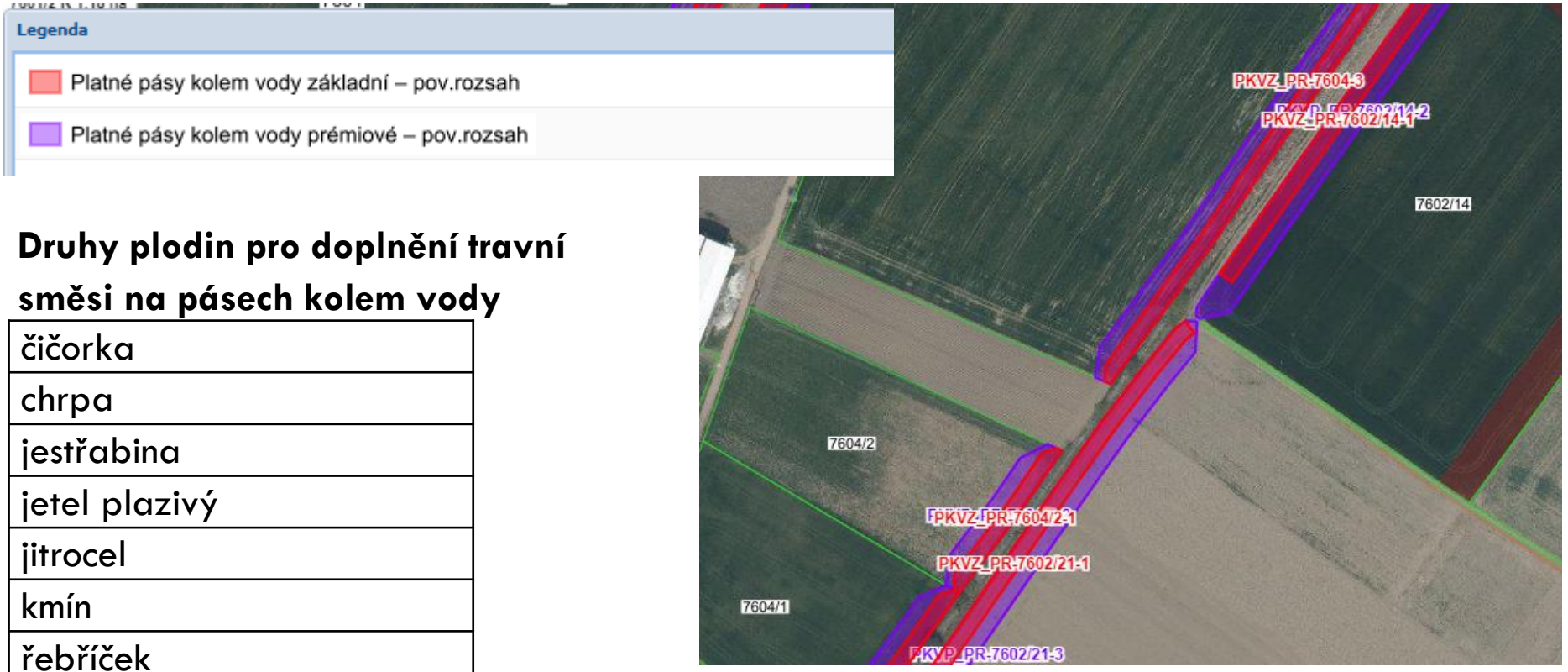

Druhy plodin pro doplnění travní směsi na pásech kolem vody

čičorka
chrpa
jestřabina
jetel plazivý
jitrocel
kmín
řebříček
štírovník
tolice dětelová
úročník
vičenec
vikev

Vodní toky v LPIS

- Zdroj informací o vodních útvarech - polohopis ZABAGED (vrstva vodní toky, vodní plochy)
- Aktualizace vodstva v LPIS probíhá jednou ročně a to na přelomu roku, a to z říjnových dat ČÚZK.
- Reklamace: **podat oficiální návrh přes geoportál (https://ags.cuzk.cz/geoprohlizec/?w=7)**
- Návrh bude prověřen širší pracovní skupinou a buď uznán a zapracován do ZABAGED, nebo zamítnut.
- **Výsledek bude promítnutý do zaktualizované vrstvy vodstva v LPIS až v lednu následujícího roku.**
- **Pak případně bude smazán vymezený ochranný pás podél vody.**

Střídání plodin

NS

Pěstování kukuřice ve III. aplikačním pásmu nejvýše dvakrát po sobě

- kukuřice č. 1 byla kukuřice pěstovaná v roce 2020
- nerozhoduje užitkový směr (zrno, siláž), ani jestli je ve směsi
- tolerance 10 % plochy překryvu
- sled lze přerušit ozimou plodinou pěstovanou za účelem sklizně (senážní žito)

DZES 7a

- **Střídání plodin na orné půdě** – *v roce 2023 se nekontroluje*
- **Nepěstovat po sobě stejnou hlavní plodinu na min. 40 % výměry orné půdy**
- **Na celé ploše střídání po 4 letech** (60 % – 3 roky stejná plodina a 4. rokem jiná)
- **Plodina na úrovni rodu** *(ozimé a jarní varianty se považují za jednu plodinu, špalda je samostatná plodina)*, u brukvovitých, lilkovitých a tykvovitých zelenin na úrovni druhu, samostatná plodina je také směska
- **Za střídání se považuje rozdělení meziplodinou,** která bude ponechána na pozemku až do následujícího roku, do zahájení předseťové přípravy pro následují plodinu

Výjimky – nevztahuje se na:

- na DPB v EZ, plochy s ochrannými pásy a některými AEKO
- kdo má méně než 10 ha R, U, G
- kdo má na více než 75 % způsobilé zeměd. plochy T+G + plodiny PVN a jejich směsi na R
- kdo na více než 75 % orné půdy (R,U,G) pěstuje trávy nebo PVN nebo má půdu ladem

Minimální půdní pokryv

DZES 6

- **R = po sklizni hlavní plodiny do 31. 10. min. 80 % výměry „bez orby“**
  - *založení porostu ozimé plodiny nebo víceleté jeteloviny,*
  - *ponechání strniště sklizené plodiny,*
  - *podmítka,*
  - *pásové zpracování,*
  - *meziplodina,*
  - *výskyt bylinné směsi dle AEKO*
- **V = 25 % zelený pokryv 1. 6. – 31. 10.**
- **S = 50 % zelený pokryv 1. 6. – 31. 10.**
- **U = pokryv 1. 6. – 31. 10.**

Výjimku mají sady a vinice mladší 3 let a EZ pěstování okopanin, kořenové a hlízové zeleniny na těžkých jílovitých půdách

Neprodukční plochy

DZES 8 + Celofaremní ekoplatba – *navýšení o 1 %*

- **Minimální podíl zemědělské plochy (R+G+U) vyčleněný pro neprodukční plochy nebo prvky**
- Varianta 1**: minimálně 7 % celkem (pro Ekoplatbu 8 %):**
  - z toho **alespoň 3 % pouze**: krajinné prvky, úhor, ochranný pás
  - dále lze doplnit: plochy s plodinami vázajícími dusík (PVN), meziplodiny (přepočítací koeficient 0,3)
- Varianta 2**: bez meziplodin a plodin vázajících dusík – min. 4 % (pro Ekoplatbu 5 %)**
- **Pro DZES výjimky** (nevztahuje se na Celofaremní ekoplatbu!!!):
  - **do 10 ha orné půdy**
  - **Který má na více než 75 % způsobilé zemědělské plochy trvalé travní porosty v kombinaci s travami a PVN na orné půdě (T+G + plodiny PVN a jejich směsi na R)**
  - **Který na více než 75 % orné půdy (R,U,G) pěstuje trávy nebo PVN nebo má půdu ladem (G+U+ plodiny PVN a jejich směsi na R)**
- **Pro Ekoplatbu min. 1 ha R + od základny pro výpočet se odčítá G pod závazkem AEKO zatravnění**

POZOR!: Pokud žadatel bude žádat EKOPLATBU, pak se jej fakticky žádná výjimka NETÝKÁ – ani výše uvedená, ani výjimka „tzv. povolené produkce na úhorech“

Neprodukční plochy

(obecně platí i pro Celofaremní ekoplatbu)

- **Krajinné prvky (evidované v LPIS na R, G nebo U)**
  - *mez, terasa, travnatá údolnice, skupina dřevin, stromořadí, solitérní dřevina, příkop, mokřad, skalka*
- **Úhor s porostem** *(pro DZES 8 stačí jednoletý, povinný seznam – více plodin*, není povinná min. šíře, souvislý porost plodin ze seznamu od 1. 6. do 15. 8.)
- **Ochranné pásy**
  - ***kolem krajinného prvku,***
  - ***ozeleněný kolejový řádek,***
  - ***souvrať,***
  - ***podél vodních útvarů*** *(Ekoschémata),*
  - ***podle DZES 5 a 7b,***
  - ***Biopás, Čejka*** *(AEKO),*
  - ***Agrolesnictví*** *(AEKO),*
  - ***Druhově bohaté pokrytí orné půdy*** *(AEKO)*
- **Meziplodiny (přepočtový koeficient 0,3)**
  - *porost směsi min. dvou stanovených plodin (max. 90 % jedné plodiny) nebo podsev do hlavní plodiny, který je pěstován min. 8 týdnů, po sklizni hlavní plodiny*
  - *porost musí být po dobu 8 týdnů bez hnojení, POR a zemědělských zásahů*
- **PVN**
  - *porost min. jedné ze stanovených plodin (nebo směs s převahou PVN plodin) nebo posklizňové zbytky od 1. 6. do 15. 7.*
  - *porost lze sklidit, ale musí být bez aplikace POR a hnojiv od vysetí do sklizně*
  - *po sklizni musí být do 31. 10. na DPB založen ozimý porost*

Neprodukční plochy – Ochranné pásy

Ochranný pás kolem krajinného prvku

- Pás na DPB s kulturou R
- Způsobilá šíře pásu od hranice krajinného prvku (nebo společné hranice krajinného prvku a DPB) je 1–30 m
- Souvislý porost vyjmenovaných plodin ze seznamu od 1. 6. do 30. 11.
- Provedení seče po 31. 8.
- Bez hnojení, aplikace upravených kalů a POR

Ozeleněný kolejový řádek

- Část plochy DPB s kulturou R vymezená pásem odpovídající kolejovým řádkům mechanizace
- Způsobilá šíře pásu je 1,5–6 m
- Souvislý porost vyjmenovaných plodin ze seznamu od 1. 6. do 15. 8., které jsou zároveň jiné, než hlavní plodina
- Bez hnojení, aplikace upravených kalů a POR

Ochranný pás typu souvrať

- Pás na DPB s kulturou R, udržován od založení porostu hlavní plodiny do 15. 7.
- Způsobilá šíře pásu od hranice DPB je 6–30 m
- Souvislý porost vyjmenovaných plodin ze seznamu od 1. 6. do 15. 7., které jsou zároveň jiné, než hlavní plodina
- Bez hnojení, aplikace upravených kalů a POR

Neprodukční plochy – ekoplatba

Kultura U – je nutné v LPIS ohlásit v roce 2023 do podání JŽ

- Úhor lze v LPIS vytvořit z DPB, který byl v LPIS v bezprostředně předcházejícím období **(na U lze převádět kulturu G i T bez zničení drnu (+ další kultury R, S, C, V, K, P, J, D) – umožněno novelou NV č. 307 s účinností od 1. 3. 2023**
- pouze pro rok 2023, od roku 2024 se „T“ jako kultura předcházející „U“ vypouští, ale U založené ve 2023 zůstávají, jsou-li neprodukční plochou (umožněno jen na 2 roky)
- při **vyčlenění jako neprodukční plochy** se převod z T na U nepovažuje za porušení DZES 1, ani neplatí povinnost zatravnění v ekoplatbě
- POZOR na existující staré AEKO závazky – při převodu by nastala vratka z AEKO
- **Nepřevádět T v oblastech Natura 2000 a 1. a 2. zónách CHKO nebo N**P
- **ekoplatba vylučuje – nazapočítává úhory pokud** je na DPB vymezený jakýkoliv nadstavbový titul v rámci ENVIRO v AEKO (platí i pro volnou krajinu!)
- **ekoplatba NEvylučuje – započítává úhory:**
  - ✓ kde na DPB ve volné krajině (mimo ZCHÚ, OP NP, Natura 2000) není žádné vymezení ENVIRO
  - ✓ kde je na DPB v prioritních oblastech (ZCHÚ, OP NP, Natura 2000) vymezen ZAKL – na těchto plochách U možnost mulčování jen se souhlasem OOP a povinnost seče s odklizem od 16. 8. do 15. 9.

Neprodukční plochy – ekoplatba

Zelený úhor

- Plodina na úhoru musí být založena nejpozději do 1. 6. a musí být bez zásahu min. do 15. 8., zelený úhor lze kdykoliv mulčovat
- Způsobilé plodiny jsou **trávy čeledi lipnicovité a jejich směsi nebo směsi s plodinou vázající dusík, přičemž plodina vázající dusík nepřekročí 50 %.**
- Na stejném DPB musí být **min. 2 roky po sobě**
- Úhor je plocha bez produkce – bez pastvy a sklizně, bez aplikace hnojiv a POR (kontrolní období 1. 2. – 15. 8.)
- Po 15. 8. lze mulčovat nebo sklidit
- Do 31. 10. dodržet pokryvnost dle DZES 6, po 15. 8. roku podání lze zapravit porost na zeleném úhoru do půdy, včetně provedení aplikace hnojiv, a do 31. 10. roku podání žádosti založit porost nový.

Neprodukční plochy – ekoplatba

Nektarodárný úhor

- Směs min. 3 stanovených plodin v daném poměru (max. obsah jedné plodiny ve směsi 80 %, u trav max. 30 %, u PVN max. 50 %, výjimka afrikán), lze pěstovat jen jeden rok
- Plodina na úhoru musí být založena nejpozději do 1. 6. a musí být bez zásahu min. do 15. 8.
- Do 31. 10. dodržet pokryvnost dle DZES 6 (pokud změním kulturu, postupuji podle DZES 6 na dané kultuře)
- Druhy plodin pro směs pro nektarodárný úhor

Kozinec	Bob	pastinák	chrpa	sléz
Lupina	Cizrna	pískavice	bér vlašský	slunečnice
Pískavice	Čičorka	pohanka	hořčice	svazenka
Ptačí noha	Čočka	proso seté	jitrocel	světlice
Sója	Fazol	ptačí noha	kapusta krmná	šalvěj hispánská
Štírovník	Hrách	řebříček	kmín	šťovík
Tolice	Peluška	ředkev	kopr	trávy čeledi lipnicovité a jejich směsi
Vojtěška	Hrachor	řepice	koriandr	vodnice
Úročník	Jestřabina	řeřicha	krambe	žito trsnaté (lesní)
Vičenec	Jetel	mrkev	laskavec	aksamitník
Vikev	Komonice	oves hřebílkatý	len	mastňák
		lnička	lesknice kanárská	

Meziplodiny – souhrn

NS – hnojení k meziplodině v letně-podzimním období v ZOD (dávka dle AP)

- nezapočítává se do limitu následné plodiny (nelze k čistým porostům jetelovin a luskovin), min. 2 týdny před sklizní/zapravením
- v tomto případě lze považovat za meziplodinu i výdrol řepky (toto není meziplodina pro plnění dotačních podmínek)

DZES 6 – Minimální půdní pokryv

- **R = po sklizni hlavní plodiny do 31. 10. min. 80 % výměry „bez orby“**

DZES 7a – Střídání plodin na orné půdě

- **Za střídání se považuje rozdělení meziplodinou**, která bude ponechána na pozemku až do následujícího roku, do zahájení předseťové přípravy pro následují plodinu

Bilance OH

Neprodukční plocha

- **Meziplodiny (přepočtový koeficient 0,3)**
  - porost směsi min. dvou stanovených plodin (max. 90 % jedné plodiny) nebo podsev do hlavní plodiny, který je pěstován min. 8 týdnů, po sklizni hlavní plodiny
  - porost musí být po dobu 8 týdnů bez hnojení, POR a zemědělských zásahů